



Brønnøysundregistrene

ÅRSREGNSKAP FOR REGNSKAPSÅRET 2013 - GENERELL INFORMASJON

Journalnummer: 2014 603400

Enheten

Organisasjonsnummer: 990 697 809
Organisasjonsform: Stiftelse
Foretaksnavn: STIFTELSEN NORSK VILLREINSENTER
2661 HJERKINN

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2013 - 31.12.2013

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Karl J. Baadsvik
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 11.03.2014

Grunnlag for avgivelse

År 2013: Årsregnskap er elektronisk innlevert.
År 2012: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2013.

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 23.07.2014

Organisasjonsnr: 990 697 809
STIFTELSEN NORSK VILLREINSENTER

RESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2013	2012
Inntekter			
Annen driftsinntekt		8 254 000	15 313 000
Sum inntekter		8 254 000	15 313 000
Kostnader			
Lønnskostnad	1	3 058 000	2 982 000
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	2	875 000	575 000
Annen driftskostnad		4 186 000	4 223 000
Sum kostnader		8 119 000	7 780 000
Driftsresultat		135 000	7 533 000
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		144 000	237 000
Sum finansinntekter		144 000	237 000
Annen rentekostnad		1 000	8 000
Sum finanskostnader		1 000	8 000
Netto finans		143 000	229 000
Ordinært resultat før skattekostnad		278 000	7 762 000
Ordinært resultat etter skattekostnad		278 000	7 762 000
Årsresultat		278 000	7 762 000

Organisasjonsnr: 990 697 809
STIFTELSEN NORSK VILLREINSENTER

BALANSE

Beløp i: NOK	Note	2013	2012
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	2	14 317 000	11 728 000
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	2	529 000	219 000
Sum varige driftsmidler		14 846 000	11 947 000
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		13 000	13 000
Sum finansielle anleggsmidler		13 000	13 000
Sum anleggsmidler		14 859 000	11 960 000
Omløpsmidler			
Varer			
Fordringer			
Andre fordringer	7	673 000	306 000
Sum fordringer		673 000	306 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	4,9	8 780 000	12 296 000
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		8 780 000	12 296 000
Sum omløpsmidler		9 453 000	12 602 000
SUM EIENDELER		24 312 000	24 562 000
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	3	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		100 000	100 000
Opptjent egenkapital			
Annen Egenkapital	3,6	9 357 000	9 080 000
Sum opptjent egenkapital		9 357 000	9 080 000

Sum egenkapital		9 457 000	9 180 000
Langsiktig gjeld			
Andre avsetninger for forpliktelser	2,5	11 496 000	9 894 000
Sum avsetninger for forpliktelser		11 496 000	9 894 000
Annen langsiktig gjeld			
Sum langsiktig gjeld		11 496 000	9 894 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 417 000	3 254 000
Skyldige offentlige avgifter	1	182 000	214 000
Annen kortsiktig gjeld	1,8	1 760 000	2 020 000
Sum kortsiktig gjeld		3 359 000	5 488 000
Sum gjeld		14 855 000	15 382 000
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		24 312 000	24 562 000

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Resultatregnskap

1/1-31/12

1/1-31/12

Note	2013	2012
Driftsinntekter:		
Driftstilskudd fra DN	6600	6000
Tilskudd fra DN		600
Donas		1187
Fremleie lokaler	409	286
Andre inntekter, refusjoner m.m	1245	7240
Sum driftsinntekter	8254	15313
Driftskostnader:		
Underentreprenører	511	512
1 Lønn og arbeidsgiveravgift	2837	2776
1 Tjenestepensjon	144	149
1 Styrehonorar	77	57
Øvrige driftskostnader:		
Husleie og bokostnader	801	577
Tele- og datakostnader	683	444
Driftsmateriell / anskaffelser	191	163
Eksterne tjenester	704	1157
Reise- og møtekostnader	553	664
Administrative tjenester	127	217
2 Avskrivninger	875	575
6 Andre driftskostnader	616	489
Sum øvrige driftskostnader	4550	4286
Sum totale driftskostnader	8119	7780
Driftsresultat:	135	7533
Finansinntekter og -kostnader:		
Renteinntekter	144	237
Rentekostnader		
Bankgebyr	-1	-8
Netto finansinntekter	143	229
Årets resultat:	278	7762

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Balanse

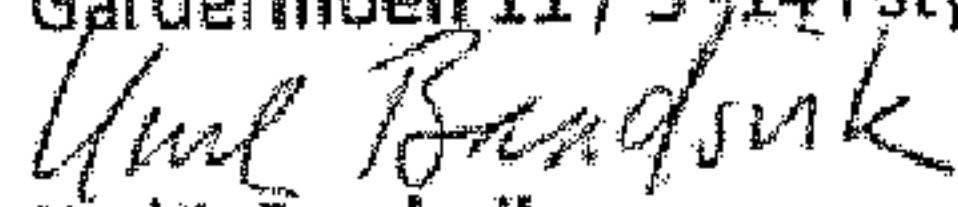
Note		2013	2012
	Eiendeler		
	Anleggsmidler		
2	Bygninger	11312	7913
2	Anlegg under arbeid	3005	3815
2	Inventar, innredninger og kontorutstyr	529	219
	Aksjer og andeler	13	13
	Sum anleggsmidler	14859	11960
	Omløpsmidler		
7	Kortsiktige fordringer	673	306
4,9	Innestående bank, kontanter	8780	12296
	Sum omløpsmidler	9453	12602
	Eiendeler totalt	<u>24312</u>	<u>24562</u>

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

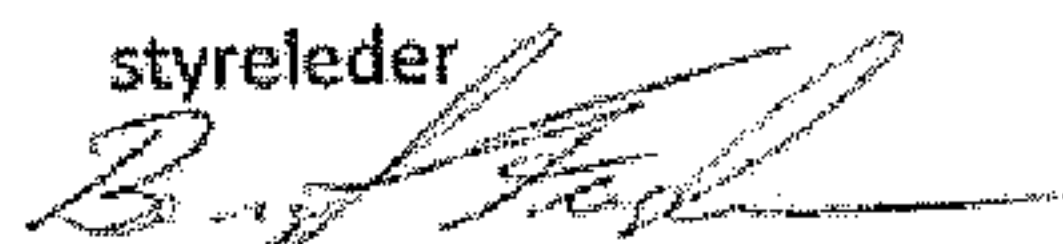
Balanse

Note		2013	2012
	Gjeld og egenkapital		
	Egenkapital		
3	Grunnkapital	100	100
	Sum innskutt kapital	100	100
3	Fri egenkapital pr. 1.januar	1615	1317
3,6	Årets resultat	278	17
3	Årets resultat Donas	0	281
3	Brukte midler prosj	1106	0
3	Annen EK bundet til prosj	6358	7465
	Sum fri egenkapital	9357	9080
	Sum egenkapital	9457	9180
	Langsiktig gjeld		
2,5	Avsetning for forpliktelser	11496	9894
	Sum langsiktig gjeld	11496	9894
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	1417	3254
1	Skt.trekk, pensjon og andre off.trekk	182	214
1	Skyldige feriepenger	330	340
8	Forsk.bet. Inntekter	1430	1680
	Sum kortsiktig gjeld	3359	5488
	Sum gjeld	14855	15382
	Gjeld og egenkapital totalt	24312	24562

Gårdermoen 11 / 3, 14 i styret for Stiftelsen Norsk Villreinsenter:


Karl J. Baadsvik

styreleder


Bengt Fasteraune

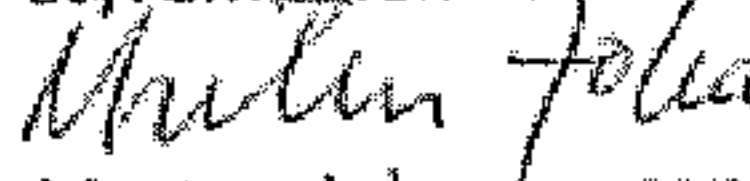
styremedlem


Margit Smeland

styremedlem


Stein Lier-Hansen

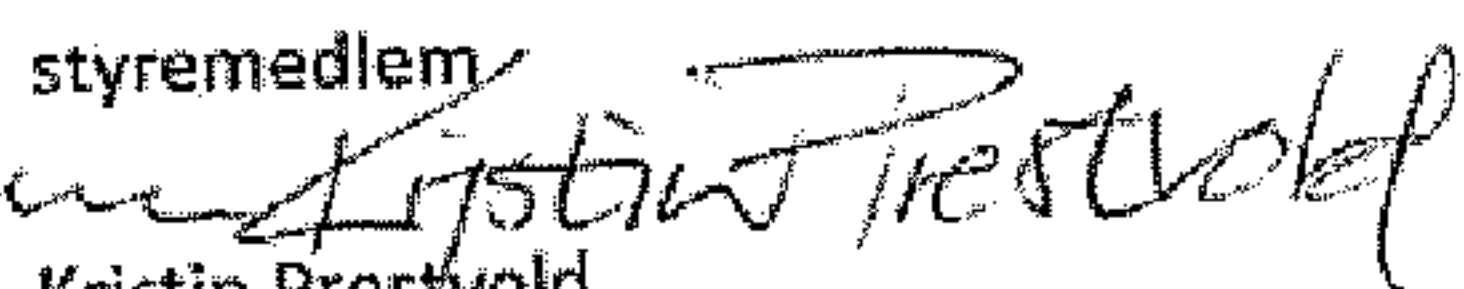
styremedlem


Morten Johannessen

styremedlem


Odd Sletten

styremedlem


Kristin Prestvold

styremedlem

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge. Stiftelsen benytter regnskapsreglene for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler.

Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, med fradrag for planmessige avskr. Dersom gjenvinnbart beløp av anleggsmidler er lavere enn bokført verdi og verdifallet forventes ikke å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskr. planmessig.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Inntekter

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes i takt med at arbeid utføres.

Regnskapsperiode

Regnskapet omfatter perioden fra 01.01.2013 til 31.12.2013.

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Note 1 Lønnskostnader

Stiftelsen har ved utgangen av 2013 hatt fire fast ansatte. Stiftelsen har innsk.basert pensjonsordning for alle disse i et livsforsikringsselskap.

Styrehonorar er i 2013 utbetalt med kr. 77.027.

	2013	2012
Lønninger	2 774 692	2 819 947
Lønnsrefusjoner	-99 760	-253 960
Arbeidsgiveravgift lønn	221 172	251 412
Tjenestepensjon	143 776	148 891
Andre ytelser	18 345	16 142
SUM	3 058 225	2 982 432

Honorar til revisor er utbetalt med kr. 70.265 inkl.mva

Av dette gjelder kr 35.000,-ordinær revisjon og resterende gjelder diverse bistand.

Note 2 Avskrivningstablå for varige driftsmidler

	Anlegg under oppføring	Laboratorium	Maskiner Inventar	Bygninger	Total
Anskaf.kost 01.01.13	559 314	116 318	675709	8 349 808	9 701 149
Tilgang 2013	2 445 768	420 664	125 000	4 036 765	7 028 197
Anskaf.kost 31.12.13	3 005 082	536 982	800 709	12 386 573	16 729 346
Akk.avskrivninger pr. 01.01.13	0	29 079	543056	436 305	1 008 440
Ord.avskrivninger 2013	0	101 581	135 000	638 143	874 724
Akk.avskrivninger pr. 31.12.13	0	130 660	678 056	1 074 448	1 883 164
Balanseført verdi pr. 31.12.13	3 005 082	406 322	122 653	11 312 125	14 846 182
økonomisk levetid		5 år	5 år	20 år	

Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Note 3 Avstemming av egenkapital

Staten ved Miljødirektoratet er stifter, og har innbetalt grunnkapitalen på kr. 100 000.

Egenkapital pr. 31.12.12	9 179 562
Resultat 2013	<u>277 938</u>
Egenkapital pr. 31.12.13	<u>9 457 500</u>

Note 4 Bundne midler

Av bankinnskudd er kr. 164.633,- bundet i skyldig skattetrekk.

Note 5 Aktivert tilskudd anleggsmidler

Mottatt tilskudd til bygninger og anlegg under arbeid, som er aktivert i balansen er ført som en forpliktelse under langsiktig gjeld.
Tilskuddet vil bli inntektsført i takt med at bygningene avskrives.

Note 6 Donas

Dovrefjell nasjonalparksenter ble tatt inn i regnskapet til Norsk Villreinsenter i 2012. Dette er skilt ut igjen i 2013, og medførte et tap på kr. 280.716, som er resultatført.

Note 7 Kortsiktige fordringer

Kundefordringer kr 43.718,-
Forskuddsbetalte driftskostnader kr 630.000,-

Note 8 Forskuddsbetalt inntekt

Det er mottatt et øremerket tilskudd til prosjektet Brattefjell-Vindeggen på kr 1.026.685,-.

I tillegg er det mottatt kr 400.000,- til prosjekt overvåkning Dovrefjell som starter i 2014.

Restbeløp kr 3.407,- gjelder skyldig lønn i årsskiftet.

Note 9 Øremerkede midler

Av total bankbeholdning på kr 8.780.000,- er totalt kr 1.947.310,- øremerkede midler som skal benyttes i følgende prosjekter:

Fangstminneparken på Hjerklinn:	kr 920.625
---------------------------------	------------

Brattefjell-Vingeggen:	kr 1.026.685
------------------------	--------------



Til styret i Stiftelsen Norsk Villreinsenter

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Norsk Villreinsenter, som viser et overskudd på kr 277 938. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Stiftelsen Norsk Villreinsenter per 31. desember 2013, og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

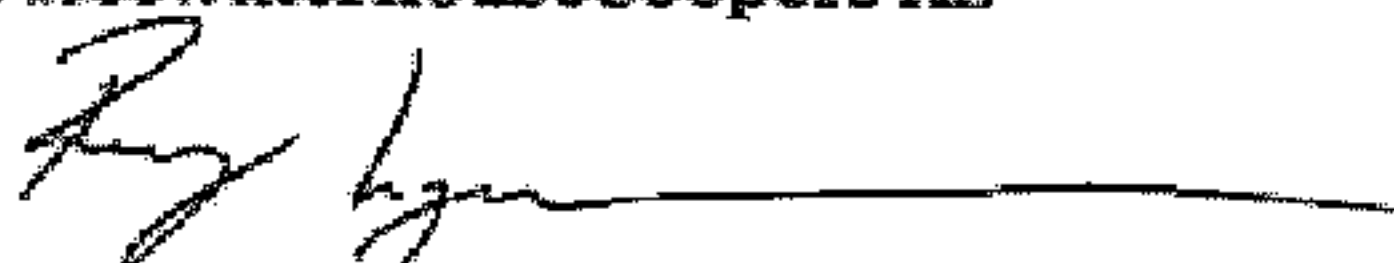
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Trondheim, 11. mars 2014

PricewaterhouseCoopers AS

Ronny Lysnøen
Statsautorisert revisor

Årsberetning 2013

Stiftelsen Norsk Villreinsenter
Styrets årsberetning for 2013

Innledning

Stiftelsen Norsk Villreinsenter ble opprettet i september 2006 og har som hovedformål å fremme bevaring og bærekraftig forvaltning av villreinbestandene og villrein fjellene i Norge. Stiftelsen har to driftsenheter: Norsk Villreinsenter Sør (NVS Sør) på Skinnarbu i Tinn kommune, og Norsk Villreinsenter Nord (NVS Nord) på Hjerkin i Dovre kommune. Hvert av sentrene har sin definerte villreinregion som geografisk ansvarsområde (hhv sør for og nord for Sognefjorden).

Styret

Styret har vært sammensatt slik i beretningsåret:

Medlem	Representerer	Varamedlem
Karl J. Baadsvik (leder)	NINA	Inga Elise Bruteig NINA
Per Lykke	Tinn kommune	Steinar Bergsland Tinn kommune
Bengt Fasteraune	Dovre kommune	Inger Lise Vorkinn Dovre kommune
Margit Smeland	Villreinnemnda for Setesdalsområdet / Villreintrådet i Norge	Øystein Landsgård Villreintrådet i Norge / Norefjell – Reinsjøfjell villreinutvalg
Odd Sletten	Rørosmuseum	Mirjam Engelsjord Reiselivsmotivator
Morten Johannesen (nestleder)	Fylkesmannen i Telemark	Lindis Nerbø Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Kristin Prestvold	Sør-Trøndelag fylkeskommune	Jostein Bergstøl Kulturhistorisk Museum, UiO

Direktøren i Statens Naturoppsyn (SNO) har vært innkalt til styremøtene som observatør, leder for Naturveiledningsseksjonen i SNO har deltatt på to av møtene.

Sekretariatsfunksjonen for styret har vært ivaretatt av seniorrådgiver Vemund Jaren, Miljødirektoratet.

I 2013 har det vært avholdt fem styremøter, og styret behandlet 26 saker i beretningsåret.

Lokaler og attraksjoner

Villreinutstilling

Den store saken for Norsk Villreinsenter i 2013 var realiseringen av villreinutstillingen ved Hardangervidda Nasjonalparksenter på Skinnarbu. Utstillingen er en interaktiv utstilling på 18 installasjoner i 6 ulike seksjoner, og er et samarbeidsprosjekt mellom nasjonalparksenteret og Stiftelsen Norsk Villreinsenter hvor villreinsenteret i stor grad har levert det faglige grunnlaget for utstillingen. Utstillingen ble åpnet 14. august av statssekretær Ellen Øseth i Miljøverndepartementet, med ca 250 gjester, hvorav 100 spesielt inviterte. Det er inngått en

samarbeids- og venns-kapsavtale med det nasjonale prehistoriske museet i Dordogne i Sør-Frankrike, og arkeologisk materiale er utlånt derfra til en "grotte-seksjon" som presenterer spor etter eldre tiders reinfangst i Frankrike. Direktøren for museet var til stede, og denne seksjonen ble åpnet av den franske ambassaderåden til Norge. Utstillingen har i løpet av de tre første månedene hatt i overkant av 5000 besøkende, og den fått stor oppmerksomhet i media.

Fangstminnepark

Ved villreinsenteret på Hjerkinns er det under utvikling en fangstminnepark i samarbeid med prosjektet «Villreinen som verdiskaper». Opparbeiding av fangstminneparken startet høsten 2012, men arbeidet ble tidlig stoppet av vinteren. Området ligger mellom Norsk Villreinsenter Nord sine lokaler og E6, godt synlig for alle som ferdes med bil over Dovrefjell. Arbeidet fortsatte sommeren 2013, og alt av planlagte gangveger er realisert. Til sammen er det bygd ca. 800 m gangveg, hvor det i ca. 1/3 av strekningen er lagt trekkør for lyd og lys. Arbeidet med bygging av de historiske objektene er satt i gang, to fangstgroper etter modell fra Rondane er ferdigstilt. Der er inngått avtale om bygging av tre nye fangstgroper, båggåstø, falkfangeranlegg, samiske kulturminner og revefelle for sommeren 2014. Ved siden av de historiske objekter er det under utarbeidelse et opplegg for informasjon til hvert enkelt objekt.

Utstilling Hjerkinns

I et samarbeid mellom Pilegrimssenter Dovrefjell, i Nasjonalparker og Norsk Villreinsenter Nord er det arbeidet med et forprosjekt for ei innendørs utstilling på Hjerkinns. Ved å etablere nye kontorer i byggets 2. etasje er hele byggets 1. etasje tiltenkt utstilling. Til dette arbeidet er det inngått avtale med arkitektkontoret SNØHETTA og forfatter Halvor Haukerud. Den bærende ideen med den planlagte utstillinga er at den skal formidle både natur og kultur og invitere de besøkende til deltakelse. I planlegging av utstillinga er det lagt vekt på at det skal være gode omgivelser for personlig formidling og aktiv bruk av villreinsenterets naturveiledere.

Oldemorstien og servicebygg Steinbua

Det har lenge vært planer om å tilrettelegge en sti i nærområdene til Norsk Villreinsenter på Skinnarbu, som et element i naturveiledningen ved senteret. Sommeren 2013 ble det igangsatt et arbeid på «Oldemorstien» ved Skinnarbu. Det skal også knyttes et selvinstruerende naturveiledningsopplegg til stien, som hvem som måtte ønske det kan benytte seg av. Dette prosjektet er også et viktig samarbeid med Hardangerviddasenteret AS, næringsaktører og fritidsboende i området. I 2013 ble parsell 1 påbegynt, med grusing og klopping. Den fysiske tilretteleggingen som blir gjort langs stien skal ikke endre stiens karakter eller uttrykk, men oppgradere stien til å tåle en økt belastning. Dette er nødvendig som følge av flere besøkende ved den nye utstillingen på Hardangerviddasenteret AS, samt Skinnarbu høyfjellshotell og Norsk Villreinsenter sine besøkende og grupper. Arbeidet på Oldemorstien fortsetter sommeren 2014, med parsell 2.

Undervisningsbygget Steinbua, som er et viktig utgangspunkt for naturveiledningen ved Norsk Villreinsenter på Skinnarbu, har lenge hatt behov for et servicebygg. Dette ble også påbegynt sommeren 2013 ved at det ble gravd ut tomt og grøft for vann og avløp. Servicebygget skal inneholde toalett, lagerrom og muligheter for spyling og tilgang på vann. Arbeidet med servicebygget er planlagt ferdigstilt sommeren 2014, og vil øke bruksverdien av Steinbua gjennom hele året.

Naturveiledning og formidling

I 2013 har ca. 20 000 personer besøkt på viewpoint SNØHETTA i løpet av sesongen (1.jun-1.nov). Det er det samme antallet som i 2012. Ved hjelp av en ferdselsteller ved stien har vi god og detaljert oversikt over fordelingen av de besøkende gjennom sesongen, per uke og per time i løpet av et døgn. Dette er et godt hjelpemiddel i planlegging og drift av attraksjonen. Telleren er et samarbeid med SNO og NINA.

Interessen for å besøke villreinsenteret på Hjerkinns har vært stabil både fra skoleklasser og andre

grupper. Det samme er tilfelle for sommerturistene på Dovrefjell. Naturveilederne har gjennomført turer til viewpoint SNØHETTA for en rekke skoleklasser både fra regionen og for skoler utenfor regionen.

Også i 2013 har det vært ansatt en naturveileder som har betjent viewpoint SNØHETTA fem dager i uka. Dette er tredje året hvor dette har vært mulig gjennom tjenestekjøp via SNO. I 2013 har naturveilederen vært ansatt fra 1. juli til 1. oktober. Naturveilederen gjennomfører enkle driftsoppgaver i tillegg til naturveiledning. Tilbakemeldingene fra besøkende har vært svært positive og bidrar til å bekrefte viktigheten av personlig formidling. Det har vært positivt å ha en ekstra naturveileder utover høsten som avlastning både i driften av viewpoint SNØHETTA og for å betjene skoleklasser.

Naturveilederne ved NVS Nord har også drevet naturveiledning for skoler ute i kommuner med villreinområder. Dette er opplegg som går over flere år, eller faste opplegg for enkelttrinn.

Det gode samarbeidet med reiselivet i regionen er videreutviklet i 2013. I samarbeid med SNO i Rondane er det gjennomført foredrag ved bedrifter og det er gjennomført et kurs for vertskapet ved bedriftene. I november gjennomførte vi et seminar for reiselivet i Rondane. Dette er et samarbeid med NINA som er forankret i et prosjekt med formål å spre kunnskap i kjølvannet av de regionale planprosessene for nasjonale villreinområder. Fokus har vært villreinen som attraksjonsverdi for reiselivet. Det var nesten 50 deltagere på seminaret, som fikk god pressedekning. Naturveilederne har også vært involvert i prosjektet Kultur- og naturreise (kulturognaturreise.no). Kultur- og naturreise er et nasjonalt løft for å øke tilgangen til offentlig informasjon og lokal kunnskap om kultur og natur. Dovrefjell er utpekt som en pilot i dette prosjektet og vi har bidratt til å produsere informasjon til prosjektet. Denne informasjonen er tilgjengelig på digitaltfortalt.no. Vi har også bidratt i produksjonen av 25 filmsnutter som blir tilgjengelig på samme nettsted i løpet av 2014.

Naturveilederne ved NVS Sør har veiledet ca 1400 personer i 2013. Det er elever både i barne- og ungdomsskoler, videregående skoler og i lærerutdanningen i høgskolesystemet; Høgskolen i Telemark, avdeling Porsgrunn og Notodden, samt Høgskolen i Hedmark, avdeling Evenstad. Temaene har vært villrein og høyfjellsøkologi. I tillegg er skolene blitt tilbudt opplegg om samisk tradisjonell naturkjennskap også i år, og mange klasser ønsket dette. Disse oppleggene baserer seg for en stor del på det innsamlede materialet som Kjell Bitustøyl har hentet inn fra diverse informanter i regi av prosjektet «Mennesket og naturarven».

Norsk Villreinsenter Sør samarbeider med Høgskolen i Telemark, Hardangervidda nasjonalparksenter og Rjukan Videregående Skole om å realisere en landslinje i miljøfag på Rjukan. Høsten 2013 ble pilotprosjektet "Ett år med villreinen" for VG1 naturfag på Rjukan Videregående påbegynt, med fem undervisningsdager knyttet til villrein og høyfjellsøkologi. Undervisningen involverte hele fagmiljøet på Skinnarbu, både Villreinsenterets ansatte, SNO oppsyn og verneområdeforvalter. Fem nye dager er planlagt våren 2014. Laboratoriet har også utviklet seg gjennom 2014 med mye flott utstyr, og flere skoleklasser har brukt fasilitetene. Laboratoriet er et stort aktivum i naturveilednings- og formidlingsarbeidet til NVS, og gir også sambruksfordeler med nasjonalparksenteret.

Naturveilederne ved NVS Sør planla og gjennomførte to kurs denne sommeren – ett i geologi i Rosendal og ett i naturveiledning i Lakselv. Disse kursene var beregnet på oppsyn og naturveiledere i SNO, i tillegg til ansatte ved nasjonalpark- og naturinformasjonssentre. Aktivitetsuka på Akademiet i Rauland var et nytt tilbud for barn mellom 9 og 14 år sist sommer. Naturveilederne bidro med veiledning i friluftaktiviteter, som å fyre opp bål, fiske, sløye, tilberede og steke fisk og brøddeig over åpen ild. Naturveilederne bidro med to dagsverk, og engasjementet hos ungene var det ingen ting å si på. Naturveilederne var også med på markeringen av Børgefjell Nasjonalparks 50-årsjubileum i september, der vi hadde veiledning av gjester under jubileumsmarkeringen.

Den selvinstruerende "Villreinkassa", eller kassene, som nå teller fire i alt, er på reise rundt omkring på skoler og blant SNO-ansatte. Minne kultursenter i Åseral fikk innføring i bruk av kassa av naturveiledere rett før de skulle åpne sin nye utstilling. Til denne utstillingen bidro også veilederne med tekstmateriale til en touch-screen om naturen knyttet Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiene.

I 2013 testet NVS Sør for første gang ut å ha en naturveileder stasjonert langs Solstien ved Krossobanen på Rjukan utvalgte dager i perioden 20.juli t.o.m. 11.august. Målet var, gjennom tilfeldige møter med gjester og turgåere i området, å spre kunnskap om natur og kultur i området, forbedre gjestenes turopplevelse og øke bruken av Solsekken, samt informere om den nye villreinutstillinga på Hardangervidda nasjonalparksenter. I løpet av 7 dager ble 211 personer veiledet, og bruken av Solsekken økte fra 61 utlån i 2012 til 101 utlån i 2013. Erfaringen var at tilbudet bidrar til å styrke senterets og SNO's lokale forankring, samtidig som det gir gode turopplevelser og sprer naturkunnskap og informasjon om naturveiledningstilbudet lokalt, regionalt og nasjonalt.

www.villrein.no/Facebook

Norsk villreinsenters nettside, www.villrein.no, er utviklet og driftes i samarbeid med Villreintrådet i Norge. Nettsiden har siden oppstart i 2009 hatt en meget positiv utvikling. Hvert år har vi opplevd en økning i antall besøkende. I 2013 hadde hjemmesiden 68.260 besøkende. Sammenlignet med driftsåret 2012 er dette en økning på ca. 6,5 prosent. Nettsiden hadde totalt 185.765 sidevisninger, noe som i snitt gir 509 sidevisninger hver dag året igjennom. Nettsiden ble oppdatert med 54 nyhetssaker i løpet av driftsåret.

I 2011 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra både NVS og Villreintrådet som skulle arbeide med videreutvikling av nettsiden, bruk av sosiale medier og samarbeid partene imellom. I desember 2012 ble det inngått en ny avtale mellom NVS og Villreintrådet om nettsamarbeid.

Gruppen har i 2012 og 2013 jobbet frem et forslag til ny nettside. Den nye nettsiden skal lanseres i første halvdel av 2014. Den nye nettsiden vil gjøre det lettere å skape dialog mellom nettsiden og sosiale medier, og dermed brukerne. En viktig del av arbeidet har også vært å utarbeide en tydeligere webstrategi og definere målgrupper i større grad.

Når det gjelder bruk av sosiale medier, opprettet vi i 2011 en Facebookside. Utviklingen her har vært positiv. Antallet personer som "liker" er per desember 2013 617 personer. En del av den langsiktige webstrategien er å øke dette antallet i året som kommer.

Rådgiving og opplæring

Det er en viktig løpende oppgave for Norsk Villreinsenter å ha bred kontaktflate mot villreinnemnder, villreinutvalg, fylkesmennene, fylkeskommuner og kommuner med villreinareal. Både NVS Sør og NVS Nord har deltatt på flere møter med innlegg om villreinrelaterte tema. NVS har fortsatt arbeidet med kursing av de nye villreinnemndene som ble konstituert i 2012. Begge sentrene samarbeidet i 2013 om et felles kurs i Lærdal for Villreinnemnda for Nordfjella og Fjellheimen, og Villreinnemnda for Sogn og Fjordane. Hovedfokus på dette kurset var genetikken i våre minste villreinområder samt vannkraftkonsesjoner i noen større områder. Norsk Villreinsenter Nord har i tillegg gjennomført kurs for villreinnemnda i Ottadalsområdet, med hovedfokus på tidlige tiders villreinfangst og dagens problemstillinger rundt villrein og menneskelig ferdsel. Begge driftsenhetene fortsetter dette arbeidet med de andre villreinnemndene i 2014.

NVS får en del henvendelser om rådgivning i konkrete saker, både fra offentlige forvaltningsmyndigheter på lokalt og regionalt nivå, og fra ulike konsulentselskaper med utredningsoppgaver. Hovedparten av henvendelsene til NVS Sør i 2013 har omhandlet saker

knyttet til vannkraft, både småkraft (nyreguleringer) og større vassdrag (tilleggsregulering). Vi bidrar i disse tilfellene med å legge til rette for at den nyeste og mest oppdaterte kunnskapen blir benyttet. NVS Sør har i visse tilfeller utarbeidet villreinfaglige vurderinger av spesifikke saker. Selv om vi utfører dette på forespørsel, er vi ikke et høringsorgan og avgir ikke høringsuttalelser i tradisjonell forstand.

Dokumentasjon

Norsk Villreinsenter har bidratt med innsamling av vevsprøver for prof. Knut Røed og stipendiat Kjersti Kvie ved Norges Veterinærhøgskole, for å kartlegge villreinens genetiske sammensetning. Dette forskningsprosjektet vil gi nyttig kunnskap for framtidig villreinforvaltning.

I forlengelsen av GPS-merkeprosjektet på Hardangervidda og Nordfjella bidro Norsk Villreinsenter Sør med midler til innkjøp og påsetting av kamera på tre simler. Med litt hjelp fra NINAs forskere ble villreinen på Hardangervidda selv fotografer, og ga oss et unikt innblikk i deres verden med bilder som vekker stor oppmerksomhet. Prosjektet og bildene har fått en egen avdeling i villreinutstillingen på Skinnarbu.

Villreinsenteret deltok i 2013 på en felles søknad om midler til forskning på villreinforvaltning under Forskningsrådets utlysning på forskningsprogrammet Miljø 2015. FoU-prosjektet "Adaptive management: Is there a golden toolbox hidden behind a buzz word and a utopian panacea?" nådde opp i den harde konkurransen og ble tildelt 4,4 millioner kr fordelt over tre år. Prosjektet har arbeidsområder hvor man skal studere bruken av og potensialet for adaptiv forvaltning; bestandsforvaltning av villrein, forvaltningen av villreinens leveområder og sist hvordan store statlige aktører som Statens vegvesen, Jernbaneverket, Statnett osv kan tenkes å ha nytte av adaptive forvaltningsregimer. Prosjektet kommer også til å vektlegge hindringer for etablering av adaptive forvaltningsregimer med å ha et kritisk søkelys på selve begrepet adaptiv forvaltning og de reelle mulighetene for å implementere slik forvaltning. Samarbeidspartnere er NINA, Senter for Bygdeforskning, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU) og University of Alaska Fairbanks, og prosjektet vil løpe til og med 2016. Villreinsenteret har bidratt med innspill til problemstillinger, og vil være en diskusjonspartner underveis i prosjektet. I tillegg vil vi være behjelpelig med innsamling og systematisering av data, men vår viktigste rolle ligger i formidlingen av prosjektet og resultatene.

Begge driftsenhetene har avsluttet alle kartleggingsprosjekter knyttet til de regionale planprosessene. Villreinens arealbruk i alle de 10 nasjonale villreinområdene har blitt kartlagt gjennom prosjekter i regi av de to sentrene, der en har samarbeidet nært med lokale prosjektgrupper og med NINA. Det har vært et viktig arbeid å fremskaffe et godt villreinfaglig kunnskapsgrunnlag før oppstart av planprosessene. I tillegg har disse prosjektene gitt de ansatte ved villreinsentrene et godt innblikk i områdene, både hva angår det villreinfaglige, geografiske og ikke minst hva som finnes av lokale ressurspersoner.

NVS Nord har, på oppdrag fra Villreinutvalget i Snøhetta, gått igjennom og digitalisert grensene for tellende areal i Snøhetta villreinområde. Arbeidet ble påbegynt i 2012, og skal avsluttes i løpet av første kvartal 2014. Videre har NVS Nord framstilt kart med villreininformasjon (for eksempel arealbruk og fangstminner) for flere villreinområder/delbestander. NVS Nord har også deltatt i en prosjektgruppe sammen med Statens naturoppsyn, Miljødirektoratet og Artsdatabanken for å etablere en database og innsynsløsning for «tilfeldige» observasjoner av villrein. Dette skal etter planen lanseres i løpet av 2014. I tillegg har NVS Nord på oppdrag fra Villreinutvalget i Knutshø revidert forvaltningsplanen for Knutshø villreinområde. Dette arbeidet ble ferdigstilt i 2013.

Det er fortsatt mange villreinområder i Norge der det villreinfaglige kartgrunnlaget er fraværende eller mangelfullt. Med bakgrunn i dette planlegger NVS Sør oppstart av prosjekter i Brattfjell-

Vindeggen og Norefjell-Reinsjøfjell i 2014.

Sekretariat for FoU-prosjekter

Norsk Villreinsenter Sør har siden 2009 hatt sekretariatet for GPS-merkeprosjektet på villrein på Hardangervidda og i Nordfjella, samt GPS-merkeprosjektet på villrein i Setesdalsheiene. Sistnevnte ble avsluttet ved årsskiftet 2010/2011. I dette prosjektet ble det avdekket en rekke problemstillinger og fokusområder som både den lokale og regionale forvaltningen og brukerinteressene for øvrig ønsket svar på. Som følge av det ble et nytt merkeprosjekt initiert av ansvarlig fylkesmann for Setesdal Vesthei (Fylkesmannen i Vest-Agder) i 2012. I 2013 ble nytt villreinprosjekt i Setesdal-Ryfylke konstituert, med styringsgruppe, mål og arbeidsgrupper, og Norsk Villreinsenter overtok sekretariatsfunksjonen derfra. Prosjektet på Hardangervidda og i Nordfjella hadde i 2013 sitt siste ordinære driftsår, med fokus på datainnsamling og analyser. I 2014 skal dette prosjektet sluttrapporteres for denne omgang, med et eget fokus på evaluering av overvåkingsregimet for villrein og Rv7.

NVS Nord har i løpet av året vært involvert i FoU-prosjektene i Snøhella, Knutshø, Rondane og Forollhogna. Prosjektet i Snøhella ble avsluttet våren 2013 med et stort avslutningsseminar på Hjerkin. For å få mer kunnskap om effekten av åpningen av Snøheim og bussregime langs Snøheimvegen, skal det settes i gang et oppfølgingsprosjekt med videre overvåkning av både villrein og ferdsel med særlig fokus på Hjerkinplatået. Rapporteringen av prosjektene i Knutshø og Rondane er blitt utsatt noe, datainnsamlingen er avsluttet og prosjektene skal slutføres i første halvdel av 2014. På slutten av 2013 fikk NVS Nord forespørsel fra Villreinnemnda i Forollhogna om å bidra i et kommende forskningsprosjekt om villrein og ferdsel. Dette arbeidet blir formalisert i første kvartal i 2014.

Rollen som sekretariat i slike FoU-prosjekter gir Norsk Villreinsenter en sentral plassering i forhold til ny forskning. Vi får tilgang til viktige resultater tidlig og en grundig forståelse for temaene. Videre er dette med på å styrke Villreinsenterets rolle som bindeledd mellom forskning, forvaltning og andre brukerinteresser.

I 2013 har Norsk Villreinsenter også markert seg sterkt som en "sparringpartner" i forhold til forskningsmiljøene og bidratt til å sette fokus på behovet for kunnskapsinnhenting.

Møteplass og knutepunkt

Utviklingen har vist at Norsk Villreinsenter blir stadig viktigere som møteplass og knutepunkt. Dette gjelder begge driftsenhetene. De viktigste aspektene ved dette er at både Hjerkin og Skinnarbu utvikler seg til stadig større og tynge kompetansesentra, at de fungerer stadig hyppigere og viktigere som arenaer for møter og meningsutveksling, og at sentrene er attraktive samarbeidspartnere og har fasiliteter som andre brukergrupper etterspør. I tillegg gjør de nyutviklede attraksjonene det enda mer attraktivt å legge møter og konferanser til de to sentrene.

Det er også interessant å merke seg at nye funksjoner/stillinger lokalliseres fysisk til Norsk Villreinsenter. Dette gjelder bl.a. nyopprettede forvalterstillinger som følge av den nye modellen med lokal forvaltning av verneområder, samt prosjekstillinger knyttet til verdiskapingsprosjekter. Dette er med på å skape gode, tverrfaglige fagmiljøer.

Ved Villreinsentert på Hjerkin ble nyrestaurerte kontorer tatt i bruk i februar 2013. De inneholder 10 kontorplasser og alle er nå i bruk. Leietakere er Fylkesmannen i Oppland med 4 nasjonalparkforvaltere, Pilegrimssenter Dovrefjell med én plass, SNOs naturoppsyn én plass, i Nasjonalparker leier én deltids plass og Norsk Villreinsenter har 4 kontorplasser. Det er etablert et godt både faglig og sosialt fellesskap som alle parter har fordel av. Norsk Villreinsenter Nord er blitt en foretrukket base for mange forskere i felt sesong. Det er lagt til rette for overnatting med 16 sengeplasser og tilgang til kontor plass, kjøkken og spiserom. Feltstasjonen hadde ca. 140 overnattinger sommeren 2013 fordelt på Oppland Fylkeskommune, NMBU og NINA.

Ved NVS Sør er også 9 stillinger knyttet til senteret. Foruten NVS-personale gjelder det to SNO-stillinger, en verneområdeforvalter og en prosjektstilling knyttet til verdiskaping/utvikling av attraksjoner. Det arbeides med å få rom for flere kontorplasser. Møteroms- og veiledningsfasilitetene (konferansesal, møterom, Steinbua, laboratorium) blir brukt i flere ulike sammenhenger.

Det er også gledelig å notere at rikspolitikere og embetsverk fatter stor interesse for Norsk Villreinsenter. Skinnarbu har hatt flere besøk fra Klima- og miljødepartementet, og fra fylkesmenn og fylkeskommuner. Disse deltakerne har også fått oppleve Skinnarbu i all slags vær. Sporty har de blitt med på opplegg med ulike aktiviteter knyttet til villreinens utfordringer. Ved alle anledninger fikk vi meget positive tilbakemeldinger på opplegget.

Personale og organisasjon

Stiftelsen hadde ved årets slutt fire faste medarbeidere og to på tidsavgrenset kontrakt.

Daglig ledelse er delt mellom Jo Skorem på NVS Nord og Marianne Singsaas på NVS Sør. Fagkonsulenter er Anders Mossing og Ingrid Nerhoel. Norsk villreinsenter har dermed lik kjønnsrepresentasjon. Ved villreinsenteret arbeider også fire naturveiledere som er ansatt i Statens Naturoppsyn. Regnes disse med, er fem av til sammen åtte fast ansatte kvinner.

NVS Sør har hatt en stabil bemanning gjennom hele året 2013. Ved NVS Nord har fagkonsulent Raymond Sørensen gått over i annet arbeid fra desember, og Ingrid Nerhoel er ansatt som ny fagkonsulent.

Samhandling og teambygging i organisasjonen, samt i de større fagmiljøene, har vært prioritert ved begge sentra. Ved NVS sør arrangeres det felles julebord og sommeravslutning for alle ansatte på Skinnarbu, samt flere felles fagdager i løpet av året. Ved NVS nord inviterte man til felles julelunsj for hele huset og "grønt" miljø i Oppdal, Dovre og Folldal. I tillegg er Naturhus Hjerkin et felles prosjekt mellom NVS, pilegrimssenter Dovrefjell og i Nasjonalparker, med en stor andel av lagbygging.

Det har vært en prioritert oppgave å jobbe for å utnytte de synergimuligheter som ligger i samspillet mellom de to driftsenhetene, og man har fokusert på å dele informasjon og oppgaver mellom daglige ledere, fagkonsulenter og naturveiledere på de to stedene. Det ble avholdt felles kurs for villreinnemndene Sogn og Fjordane og Nordfjella av de to driftsenhetene i fellesskap. NVS Nord var på besøk på Skinnarbu i september for å besøke utstillingen og høste erfaringer til bruk i oppbyggingen av en utstilling på Hjerkin.

Helse, miljø og sikkerhet

Stiftelsen regnes ikke å ha negativ innvirkning på det ytre miljø. Arbeidsmiljøet er godt, og det har ikke vært skader, ulykker eller høyt sykefravær i virksomheten. HMS-planen for Stiftelsen Norsk Villreinsenter ble utarbeidet i 2009 og er fulgt opp i 2013. Norsk Villreinsenter Sør har i 2013 startet prosjektering av en ombygging av kontorer for å bedre kontorforholdene til et stadig voksende fagmiljø. HMS-krav står sentralt i prosjekteringen, med ergonomisk kontorutstyr og rådgøring med ergoterapeut.

Økonomi

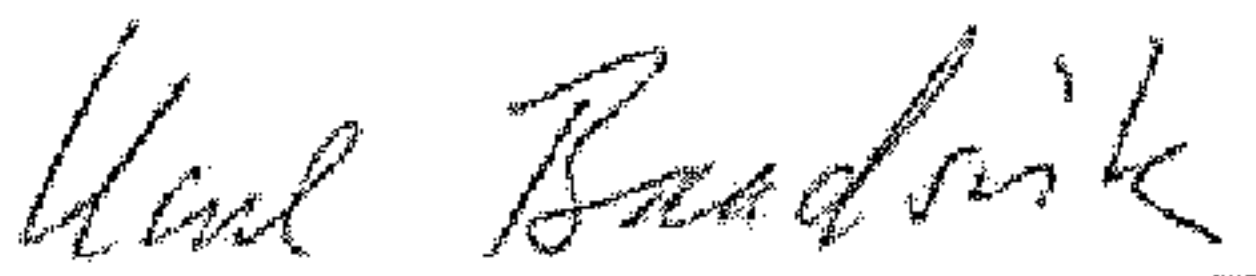
Stiftelsen hadde i 2013 et overskudd på kr 277.938, som er overført til fri egenkapital. Egenkapitalen ved utgangen av året var på kr 9.457.499,-. Stiftelsen har ikke langsiktig gjeld. Økonomien vurderes som god, og forutsetninger for fortsatt drift anses å være til stede. Driftsinntektene utgjorde til sammen kr 8.253.563,-. Den største posten var på kr 6.600.000,- i årlig driftstilskudd fra Miljødirektoratet.

I 2013 har verdien på aktiverte eiendeler økt med kr 2.898.519,-. Stiftelsen mottok i 2013 et øremerket tilskudd på til 1.506.625,- til Fangstminneparken på Hjerkin. Dette tilskuddet er ført til balansen og inntektsføres i takt med avskrivningene.

Perspektivene framover

Etter styrets oppfatning har 2013 vært et godt år for Norsk Villreinsenter. Staben består av dyktige og motiverte medarbeidere, og man drar stor nytte av det felles større fagmiljøet som er etablert på begge steder. Naturveiledning/formidling, kurs/foredrag, kontaktskapende virksomhet og arbeid med dokumentasjon i villreinområdene har tatt et godt steg videre. Samtidig har begge sentra i 2013 hatt fokus på å bygge ut besøksattraksjoner. Den nye interaktive villreinutstillingen på Skinnarbu har blitt svært godt mottatt, og utsiktspaviljongen "Viewpoint Snøhetta" fortsetter å få mye positiv oppmerksomhet. Arbeidet fortsetter med full kraft i 2014, og vil medføre betydelige investeringer av midler og personalressurser. Gjennom utviklingen av attraksjoner har man kommet i god dialog med reiselivet og tatt store steg på veien "fra menighet til samfunn".

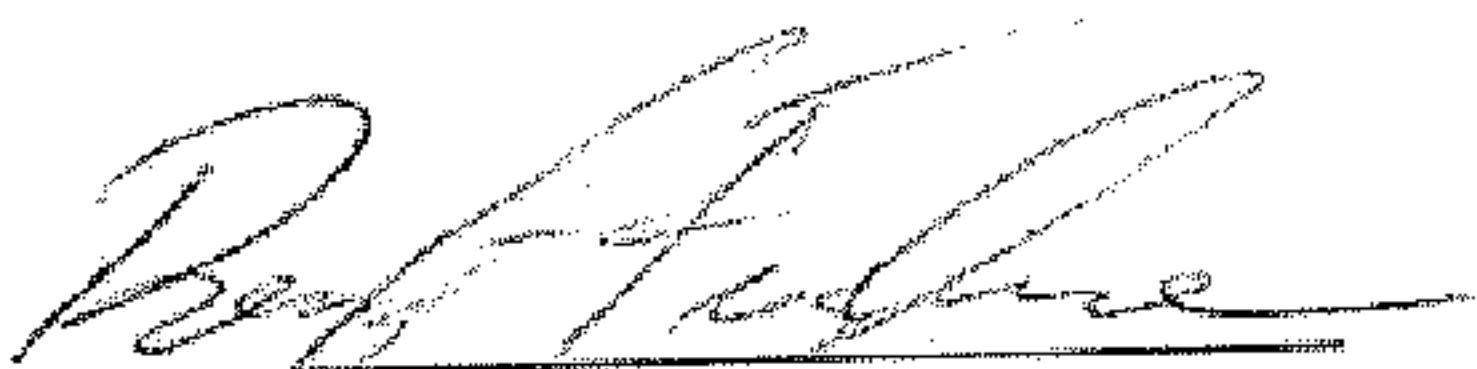
Gardermoen, den 11.mars 2014, i styret for Stiftelsen Norsk Villreinsenter:



Karl Baadsvik
Styreleder



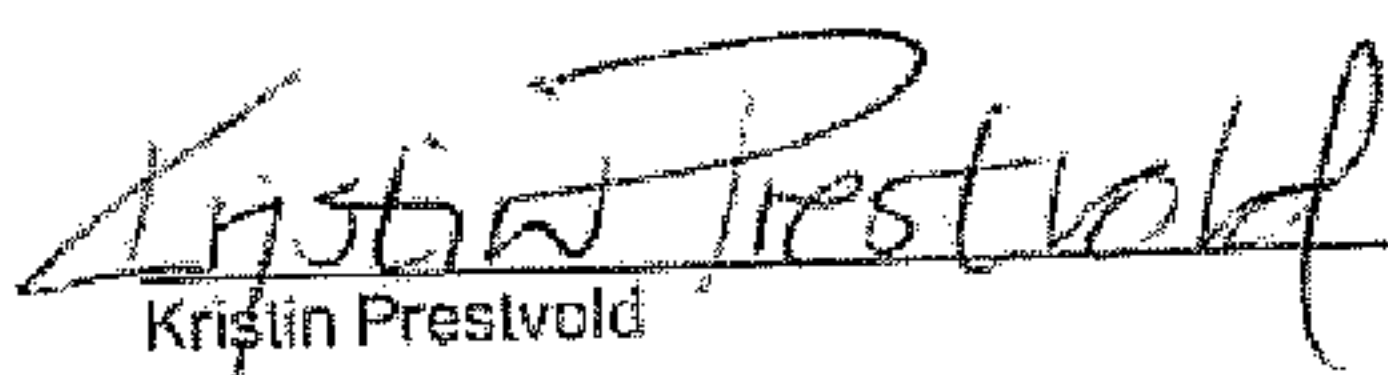
Morten Johannessen
Nestleder



Bengt Færevik



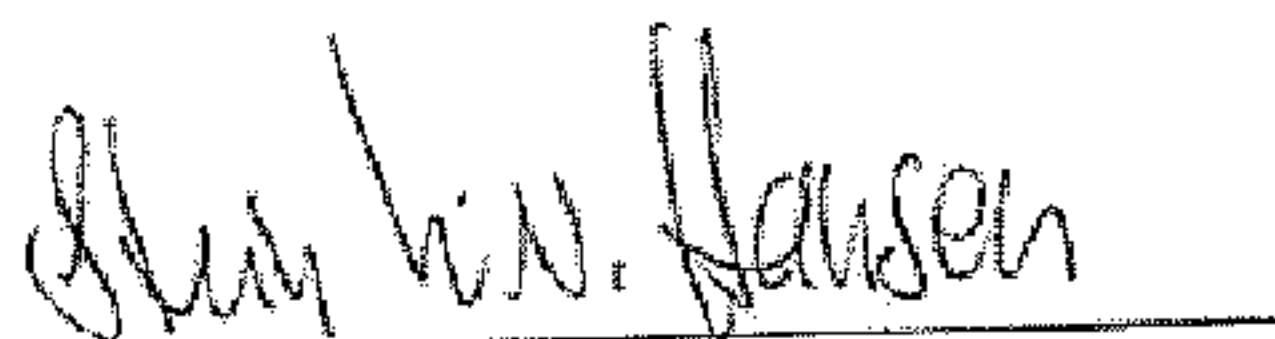
Margit Smeland



Kristin Prestvold



Odd Sletten



Stein Lier-Hansen